

Podkrušnohoří jako ‚Lithium Valley‘. V Mostě se debatovalo o bezemisní budoucnosti regionu

18.4.2025 - | STUDIO P+P

Ve dvou diskusích zasedli odborníci z oblasti průmyslu, veřejné správy a akademické sféry. První panel se věnoval dekarbonizačním strategiím kraje a úloze samospráv a průmyslu při jejich realizaci. Kamil Čermák, generální ředitel ČEZ ESCO, Martin Růžička, ředitel pro dekarbonizaci ve společnosti ORLEN Unipetrol, Jana Morávková, ředitelka Aliance pro bezemisní budoucnost, Jan Brázda, Partner a Sustainability Leader PwC Česká republika, a Jan Losenický, starosta města Kadaň.

Diskutující se detailně věnovali transformaci místního teplárenství, energetickým úsporám ve veřejných budovách nebo rozvoji obnovitelných zdrojů energie, především v tzv. akceleračních zónách, které by se měly brzy projednávat v Poslanecké sněmovně. Došlo i na výzkum a praxi v oblasti tzv. oběhového hospodářství a zpracování odpadů v další surovině s komerčním využitím.

Všichni diskutující se shodli na zásadní potřebě stabilního legislativního prostředí pro investice a dlouhodobé strategie státu, který musí být v otázce transformace ekonomiky firmám, krajům i obcím hlavním partnerem.

„Co se týká dekarbonizace obecně, tak česká diskuse o ní se bohužel často omezuje na téma zákazu spalovacích motorů, přitom téma je to mnohem širší. Například zateplené moderní budovy, které spoří energie i emise, nebo efektivnější provoz průmyslových firem je bezesporu něco, co si přejeme všichni, a co je zároveň klíčovou součástí dekarbonizace,“ zarámoval diskusi Kamil Čermák z ČEZ ESCO. *„Dříve se v Ústeckém kraji těžilo 100 milionů tun uhlí ročně, dnes je to jen nějakých 8 milionů tun. Tato surovina tedy pomalu přestává být tématem v teplárenství i energetice obecně. Musíme se také s kolegy v Bruselu bavit o tom, že tahle země bude potřebovat zemní plyn ještě určitě dalších 15 až 20 let jako přechodové médium pro transformaci na nízkoemisní teplárenství, abychom mohli zachovat naši robustní soustavu centrálního zásobování teplem,“* dodal.

Jan Brázda, partner PwC a expert na udržitelnost, shrnul význam dekarbonizačních projektů a zmínil i lokální ikonické příklady již probíhající transformace: *„V Česku tolik diskutovaná elektromobilita tvoří asi jen 7 % Green Dealu, zbytek jsou úsporná řešení pro budovy, energetika nebo právě cirkulární ekonomika - o tom všem se tu dnes bavíme. Třeba české Zell am See, místní oblíbené Jezero Most, je také součástí zelené tranzice, když bylo vedle státních a městských peněz financováno i z evropských fondů v rámci transformace uhelného regionu,“* zmínil Brázda.

Diskutující řešili také dopady nejnovější evropské legislativy, která navazuje na Zelenou dohodu, tzv. Dohody o čistém průmyslu (Clean Industrial Deal). Ta zavádí například možnost zvýhodnit bezemisní technologie ve veřejných zakázkách krajů a obcí, a podpořit tak jejich rozvoj.

Martin Růžička, ředitel ORLEN Unipetrol pro dekarbonizaci, hovořil právě o těchto praktických výzvách, kterým čelí průmyslové podniky: *„Máme teď čerstvou zkušenost, kdy účast ve výběrovém řízení je podmíněna výší naší uhlíkové stopy, která neodpovídá požadavkům. Abychom naši uhlíkovou stopu snižovali, plánujeme rozvoj obnovitelných zdrojů energie a využívání alternativních surovin. Náš byznys to v zásadě jen udrží tam, kde jsme teď. Přesto vidíme příležitost hlavně v cirkulární ekonomice ve výrobě plastů,“* říká Růžička za ORLEN Unipetrol, největší rafinérskou a petrochemickou společnost v Česku, která zaměstnává na 6 tisíc lidí.

Lokální zkušenost zprostředkoval starosta Kadaně Jan Losenický: *„My jsme v Kadani na špičce s EPC projekty, vypracovali jsme je hned zpočátku pro úplně všechny naše veřejné budovy. A i když se investice vrátí po 12 letech, úspory energií budou okamžité,“* uvedl Losenický. *„Máme tu vznikající solární parky, lithium, bude se*

tu transformovat teplárenství, v Tušenicích je v plánu vybudovat modulární jaderný reaktor, to jsou všechno příležitosti. Jako město chceme využít toho, že se tu bude všechno zásadně transformovat, chceme tomu jít naproti a být v tom lídři,” uvedl dále starosta Kadaně Losenický.

„Máme pověst průmyslového, ale zároveň nejchudšího regionu, teď nastává příležitost tohle změnit. Pojďme být, když ne ‚Silicon Valley‘, tak ‚Lithiovým údolím‘ tady v Podkrušnohoří, kam lidi budou rádi jezdit, a region bude bohatnout přesně v duchu toho, co se nazvalo ‚spravedlivou transformací‘,” dodal.

Spolupráce univerzit s lokálními firmami i sdílení know-how je pro transformaci klíčové

Druhý panel byl zaměřen na lokální inovace a konkrétní technologická opatření. Mezi diskutujícími byli Václav Zahradníček, náměstek primátora města Most, Vladimír Skalník, ředitel Energetického centra Ústeckého kraje, Pavel Krystyník, proděkan pro vnější vztahy Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, a Martin Hausenblas, podnikatel, majitel lokální společnosti Malfini, lokální patriot a filantrop.

V diskusi rozebrali jak dopad ESG reportování na firmy, tak praktické kroky v dosahování energetických úspor ve veřejných budovách, potenciál pro větší využívání obnovitelných zdrojů energie v Podkrušnohoří nebo konkrétní patenty, které vyvíjí univerzita ve spolupráci s lokálními firmami v oblasti cirkulární ekonomiky. Jedním takovým je například přeměna odpadní bavlněné viskózy z textilního průmyslu v aditivum do půdy a jeho komerční využití. Dobrou zprávou pro region je, že kraj zaznamenal v poslední době 12% nárůst zájmu studentů a studentek o technické obory.

Přítomní se shodli na tom, že sdílení dobré praxe a spolupráce mezi jednotlivými sektory jsou klíčem k ekonomickému rozvoji nejen v ústeckém regionu. Diskuse v Mostě byla podle slov Jany Morávkové, ředitelky Aliance pro bezemisní budoucnost, především pragmatická: *„Dalo by se čekat, že zrovna v Ústeckém kraji bude diskuse o dekarbonizaci nadmíru náročná, ale je to právě naopak, je velice praktická. Vždycky říkáme, že jako aliance nejsme spolek přesvědčených. Jedním z pilířů našich aktivit je i edukace, proto jsme dnes byli i na Střední Škole Educhem debatovat s generací Z.“*

Roadshow Aliance pro bezemisní budoucnost bude pokračovat v dalších průmyslových regionech, jako je Mladá Boleslav a Třinec, kde bude předmětem diskuse mj. plánovaná elektrifikace provozu Třineckých železáren. (18.4.2025)

<https://www.casopisczechindustry.cz/products/podkrusnohori-jako-lithium-valley-v-moste-se-debatovalo-o-bez-emisni-budoucnosti-regionu>